

גליון 690
שנה י"ד תשפ"ה

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

ויקרב משה את משפטן לפני ה'
(כז - ה')

כשהביאו בנות צלפחד את משפטן, לא הביאוהו מיד לפני משה, אלא בתחילה הלכו ובאו לפני שרי עשרות, אמרו להן דין של נחלה הוא, ואינו דין שאנו יכולים לדון בו אלא של גדולים ממנו הוא. הלכו ובאו אצל שרי חמשים, ראו שכבדו אותן שרי עשרות, אף הם אמרו להן, אף אנו יש גדולים ממנו, וכן לשרי מאות, וכן לשרי אלפים, וכן לנשיאים, השיבו להן כולם כענין הזה, שלא רצו לפתוח פה בפני מי שגדול מהם. כיון שראה משה כך, אף על פי שידוע היה את הדין, אמר, אם אומר אני להן את הדין, אטול את גדולתם של כל אלה, אמר להן אף אני יש גדול ממני, לפיכך ויקרב משה את משפטן לפני ה'.

(ספרי זוטא במ"ר כא יג)

פרשת השבוע

הנני נתן לו את בריתי שלום
(כ"ה - י"ב)

מסופר על הרה"ק ה"פני מנחם" מגור זיע"א, שבכמה מערכות ציבוריות, בדק היטב אם הקנאות היא אמיתית או מזויפת. ומרגלא בפומיה, שהמבחן האמיתי לקנאי הוא, באופן שכאשר נעשה איזה סדר באותו ענין, שלמענו יצא הקנאי במלחמתו, אם הוא קנאי אמת, הרי שיתן שמחה בלבו שסוף סוף בא הענין על תיקונו, אבל אם קנאותו היא רק לשם קנאות בעלמא, הרי שנשמטה אפשרות הקנאה מתחת ידי בעשיית השלום, ואינו שבע רצון מזה. והוסיף ואמר הרבי, שלכן אמר הקב"ה לפינחס "הנני נתן לו את בריתי שלום" שהקנאי האמיתי חפץ בשלום, שלימות הקנאה.

ויסמך את ידיו עליו ויצוהו
(כ"ז - כ"ג)

מסופר בשם הרה"ק החיד"א זיע"א: שמעתי מפי זקן כי מקובל בידו, שבימי רבי שלמה לוריא המהרש"ל זיע"א, היתה תחת בית מדרשו חנות ירקות. בעל החנות נקרא ר' אברהם, הוא היה אדם צנוע ושקט ודבר אין לו עם שום אדם, חנות זו שימשה לו גם לדירה בה חי. והנה לילה אחד קם המהרש"ל ושמע כי ר' אברהם לומד סוגיא עמוקה מאד,

ומפרשה ברחבות ועמקות, הוא הבין כי ר' אברהם הצנוע הנחו גברא רבא. מה עשה? שלח שליח שישאל אותו שאלה עמוקה בש"ס, בבוא השליח השיב לו ר' אברהם כי הוא עם הארץ ולא ידע מאי קאמרי רבנן, המהרש"ל לא שקט ושיגר שוב את שליחו, ואכן לאחר הפצרות וגזירה מצד מרא דאתרא, פתח ר' אברהם פיו והאירו דבריו בחכמה ובקיאות הפלא ופלא, ורק התנה מצדו כי המהרש"ל ישמור הדבר בסוד ולא יודיע אודות למדנותו לשום אדם. מאז נמשך הדבר שהיה המהרש"ל מפלפל ומשוחח עמו בעמקי ורוי תורה, ואיש לא ידע מאומה. בשנת של"ג כשעמד המהרש"ל להסתלק לישיבה של מעלה, ציווה לפני מותו כי ימנו לרב עירו לובלין את ר' אברהם מוכר הירקות, כי אין גדול כמוהו. צוואת המהרש"ל בוצעה רק לאחר תחנונים והפצרות רבות. ומסיים החיד"א: "ומי שיש לו לב יקח מוסר השכל, עד כמה הצניעות והענוה היא אמצעי להגיע לתורה לשמה ולחכמה, כי תורתו מכרות עליו כי הוא רם ונשא וה' לא ימנע טוב להולכים בתמים."

זמני השבת

פרשת פינחס

זמני כניסת השבת

ירושלים: 7:09 ת"א: 7:24

זמני יציאת השבת

ירושלים: 8:25 ת"א: 8:28 ר"ת: 8:59

החייט שקיבל כח מיוחד מה"חזוה" מלובלין

באחת מערי רוסיה, חי פעם איש עסקים עשיר שנוהג היה לא להסב לסעודה מבלי שיהיה אורח המסב על שולחנו. הוא היה מקפיד על מנהגו זה בעקביות, וכאשר קרה שלא הזדמן אורח הוא היה מסוגל לצום יום ויומיים ואפילו יותר. פעם נמשך מצב זה שבוע שלם והאיש לא נענה להפצרות אנשי ביתו ולא אכל מאומה, זולת קצת מזונות בערב. כאשר המצב נמשך שבוע שלם ולא היה שום אורח באופק, רחמו עליו בני ביתו ושלחו שליח שיצא לפרשת דרכים וימצא אורח שיבוא לשבת. הם ביקשו את השליח לבקש כל עובר אורח שיראה לבוא אל ביתם לשבת, כדי שבעל הבית לא יצטרך לצום יותר. השליח מצא בסופו של דבר יהודי זקן שהלך עם תרמיל על כתפו, הוא הפציר בו והזקן הסכים לבוא ולהתארח בבית היהודי העשיר.

בעל הבית העשיר היה נוהג לומר דברי תורה בעת הסעודה, הוא היה מתחיל במצווה, משמיע איזה רעיון מפרשת השבוע או משהו דומה, ושאר בני הבית, בניו, חתניו והאורחים היו ממלאים אחריו כל אחד בתורו. והיה בליל שבת, והאורח הזקן הסב ליד השולחן, נהג בעל הבית כמנהגו, וכולם אמרו דברי תורה. כאשר הגיע תורו של האורח שישב ליד חתנו של בעל הבית לומר דבר תורה, הוא התנצל ואמר שאין לו מה להגיד. התערב חתנו של בעל הבית ואמר הכיצד זה שיהודי אין בידו דבר תורה? אולם בעל הבית הרגיע אותו ואמר האורח שלנו עייף מן הדרך, נעזוב אותו, ומחר בצהריים וודאי יאמר.

למחרת בעת סעודת הצהריים שוב נתבקש האורח לומר דבר תורה, שוב סירב באומרו כי אין לו מה לומר. שוב העיר חתנו של בעל הבית מה שהעיר, ושוב אמר בעל הבית לא ללחוץ על האורח, הוא וודאי יגיד בסעודה השלישית. כאשר גם בסעודה השלישית סירב האורח לומר דבר תורה והודיע כי אין בידו מאומה. אמר חתנו של בעל הבית הרי זה ביוון שזקן שכמותך אינו יודע אפילו פסוק אחד מן התורה, או פסוק מן התהילים. השיב לו הזקן: אברך שבסופו של דבר יהיה רב בעיירה קטנה ויקבל בשכרו חמישיה פטאקס (סכום קטן) מעיזו לכוות אותי כל כך?

למחרת כאשר בא האורח להיפרד מעל בעל הבית, הודה לו הלה מקרב הלב, ואמר לו החייטני בעצם בואך, אחרי שצמתי כל השבוע הייתי אמור להתענות גם בשבת, אלמלא באת, ואני מודה לך מקרב הלב, אך תמה אני על דבריך שאמרת לחתני כי הוא יהיה רב בעיירה קטנה, הרי חתני הוא שותף בעסקי ויש לו כמה אלפי רובלים מושקעים בעסק, ומאין לך שהוא יהיה רב? אמר לו הזקן אם אספר לך את קורות חיי תבין על מה מתבססים

דברי. אני חייט במקצועי פתח הזקן את סיפורו. ובמשך שנים רבות הייתי עובד אצל פריץ אחד עשיר גדול, והייתי תופר את בגדיו ואת בגדי בני ביתו. פעם אחת עמד הפריץ לערוך סעודה גדולה לציון יובל שנים לנשואיו, הוא ביקש שאתפור למאורע חגיגי זה בגדים מיוחדים עבור כל בני המשפחה שלו. הוא נתן לי שלש מאות רובל, וביקשני לנסוע העירה כדי לקנות בדים לתפירת הבגדים. נסעתי העירה אך בדרך שמעתי קול בכי. וכאשר ניגשתי למקום כדי לראות מה קורה, ראיתי שוטרים המקיפים משפחה יהודית ועוצרים אותם. שאלתי את השוטרים מה יש להם נגד היהודי הזה? ואמרו שהיהודי הזה חייב דמי שכירות עבור בית המרוח שהוא חוכר מהפריץ המקומי, וכבר לא שילם את חובו זה שנים. משום כך ניתנה פקודה לעצור אותו ואת בני ביתו בבית הסוהר. נכמרו רחמי על היהודי המסכן ומשפחתו ושאלתי את השוטרים כמה כסף הוא חייב, ואם מישוהו ישלם את החוב, האם ישחררו אותם לנפשם? השוטרים אמרו שאין הם יודעים לענות על שאלות אלה, אך בקרבת מקום נמצא מנהל עסקיו של הפריץ ואוכל לשאול אותו. ניגשתי ושאלתי, והמנהל אמר לי כי היהודי חייב שלש מאות רובל, ואם מישוהו יבוא וישלם עבורו, בוודאי שישחררו אותו מיד לחופשי. כאשר שמעתי זאת הוצאתי מכיסי רובל את הכסף שנתן לי הפריץ שלי כדי שאקנה בדים, ונתתי תמורת החוב של היהודי. הלה עם משפחתו יצאו לחופשי והוא נפל על צווארי והודה לי באומרו, הצלת את נפשי ונפש בני ביתי, אם יהיה בכוחי לגמול לך בעולם הזה, אעשה זאת בעזרת השם. ואם לא יעלה בידי, אני מבטיח לך שאבוא מן העולם הבא כדי לשלם את גמולך על החסד שעשית עמדי.

בעל בית המרוח הלך לדרכו, המשיך היהודי לספר את סיפורו, ואני נשארתי תוהה ומשתומם מה לעשות עכשיו? כיצד אבוא אל הפריץ שלי, ומה אספר לו היכן הרובלים שלו? והרי אין לי בכיס פרוטה לפורטה. לבסוף החלטתי וגמרתי בדעתי שאחזור אל הפריץ, ובלית ברירה מחשש פיקוח נפש, אספר לו כי בדרך עברתי ביער עבות התנפלו עלי שודדים ולקחו את כל הכסף שבידי. אם יאמין לי הפריץ חשבתי הרי טוב, ואם לא יאמין יהיה מה שיהיה, מילא אין לי ברירה אחרת.

חזרתי איפוא אל הפריץ וסיפרתי לו מה שהחלטתי, הוא אמר לי כי הוא מאמין לדברי, הנה לך עוד שלוש מאות רובל, לך ותקנה בדים ותתפור את הבגדים. עשיתי כדבריו והמשכתי לעבוד בשירות הפריץ עוד כמה שנים. לאחרונה עלה בדעתי הרעיון לשאול את עצמי מה לי פה ומה לי פה? הרי זקנתי וכל ימי אני נמצא בין גויים, בלי תפילה בציבור, ובלי חברת בני עמי. חשבתי לעצמי די, עד כאן, עזבתי את הפריץ ועברתי לגור לעיירה שבה יש יהודים רבים. מכאן ואילך הייתי קם כל בוקר לתפילה בציבור ובאמירת תהלים.

משל ונמשל

לכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלום (כה יב)

ראוי להתבונן מפני מה זכה פינחס אל מה שלא זכה משה רבינו שנאמר בו "לולי משה בחירו עמד בפרץ לפניו להשיב חמתו מהשחית" ולא פעם אחת עשה כמעשה פינחס, אלא פעמים רבות הציל את בני ישראל והשיב חמת ה' מעליהם, בעגל ובמרגלים, ועוד. ולא הובטח בברית שלום כמו שהובטח פינחס. וההסבר בזה על פי:

משל לאדם שהיו עליו הרבה בעלי חובות, ולא היה לו מה לשלם, ובכל עת שהיו באים אליו בעלי חובות לתבוע חובם, היה בא חבר אחד שהיה אוהבו, והיה משפיע עליהם שיאריכו את זמן הפרעון והיה דוחה אותם מחודש אל חודש. והנה לאיש הזה היה עוד אהוב אחר, ואותו אהוב בראותו את בעלי החובות שדוחקים אותו ואין לו מה לשלם להם, עמד ונתפשר עמם שיקחו רק כעשרים אחוז מההלוואה, כיון שעדיף מעט מאשר לא כלום, והוא עצמו שילם לכולם וקרע את שטרי החובות. בראות הלווה שהחוב נפרע כליל, הודה לו מקרב לב ובירך אותו בכל הברכות שבתורה. בנו של הלווה שישב לידו שאל את אביו מדוע לראשון לא הודית ובירכת אותו כל כך, ואילו את השני ברכת הרבה. השיב לו האב כיון שהראשון אמנם דחה את החוב, אבל חוב נשאר חוב, אבל השני פטר אותו לגמרי מן החוב וקרע את כל שטרי החוב.

והנמשל: כמעשה העגל באה מדת הדין לנגוש את ישראל, בא משה רבינו ודחה אותה ונאמר שם "וינחם ה' על הרעה אשר דיבר לעשות לעמו" כלומר שמנע נגישת החוב מעליהם, אבל לא ביטלה לגמרי, וכמו שכתוב (שמות לב לד) "וביום פקדתי ופקדתי עליהם חטאתם" ונדחה החוב לזמן אחר, וכמו שנאמר ואולם חי אני וכו' אם יראה איש באנשים האלה, מה שאין כן פינחס שסילק את החוב לגמרי, לכן נאמר לו "הנני נותן לו את בריתי שלום".

(הרה"ק המגיד מדובנא זיע"א)

בשנה שעברה בערב יום הכיפורים, הלכתי לבית הכנסת בשעה מוקדמת מיד אחרי הסעודה המפסקת, כאשר עדיין לא היה שם איש, לבשתי קיטל, התעטפתי בטלית ואמרתי תהלים כאשר ראשי מכוסה בטלית. פתאום הרגשתי שמישהו דוחף אותי, חשבתי שעמדתי במקום ששייך למישהו, וזוהי הצידה כדי לפנות את המקום, אולם גם שם המשיכו לדחוף אותי, ושוב זוהי עד שבסוף נדחקתי לפינה שמשם אין לאן לזוז. בסוף פקחתי את עיני, הסתכלתי סביבי והנה בעל בית המרוח שהצלתי בשעתו, עומד לפני בתכריכים ואומר לי, הנה הבטחתי לך להיטיב עמך או בעולם הזה, או לבוא מן העולם האמת ולגמול לך על מעשיך, עכשיו שלא עלה בידי לגמול לך בעולם הזה באתי במיוחד מהעולם הבא כדי לשלם את חובי. הטובה שאעשה לך היא שאספר לך איך נראה יום הכיפורים בעולמות העליונים. והנה הוא מתחיל לספר ועיני זולגות דמעות. ופתאום אני שומע קול הקורא לי לאמר, ר' יהודי למה אתה מעכב אותי, הנה כל המתפללים כבר הלכו הביתה, הנרות כבר כבו ואני צריך לסגור את בית הכנסת, ושוב אני שומע לחישה ובעל המרוח אומר לי, לך ללובלין אל ה"חווה" הקדוש והוא יאמר לך מה לעשות. אני שוב פוקח את עיני והנה שמש בית הכנסת עומד לפני ומתחנן לי שאסיים את תפילתי ואתן לו לסגור את בית הכנסת.

למחרת יום הכיפורים נסעתי ללובלין, המשיך החייט את סיפורו, אחרי שסיפרתי ל"חווה" את אשר קרה לי הוא אמר לי, מעתה תתפלל אתי בסיפור שלי במשך שנה שלמה. כך היה, ואחרי תום השנה הוא אמר לי לך הביתה ואני אתן לך מתנה, מעתה כאשר תראה בן אדם תדע מה יעלה בגורלו. אנשיך שמצאו אותי בדרך בבואי חזרה מלובלין, הזמינו אותי אליך הביתה, באתי, ראיתי את חתנך ואמרתי לו מה שראיתי שהוא עתיד לכהן כרב בעיירה קטנה ויקבל סכום קטן בשכרו סיים החייט האורח את סיפורו המאלף. ואכן זה מה שקרה לגלגל חוזר בעולם זה עולה וזה יורד בעל הבית העשיר ירד מנכסיו. וגם אלפי הרובלים שהיו נדוניה של בתו ירדו לטמיון. בסופו של דבר לא היתה לחתנו של האיש ברירה אלא לקבל על עצמו רבנות כפי שאמר לו החייט האורח. והציעו לו בדיוק השכר כפי שניבא לו החייט שקיבל מה"חווה" הקדוש מלובלין זיע"א את הכוח לראות מה יעלה בגורלם של בני אדם.

צ"ן אדם לחברו

מצוות הכנסת כלה מופלאה

מסופר על אחד מאנשי שלומו של הרה"ק רבי שניאור ולמן בעל התניא ויע"א, שהיה מלמד תינוקות של בית רבן, ולו היו חמש בנות. פעם שאלו הרבי למה אינך מחתן את בנותיך? השיב המלמד, אף אחד אינו רוצה להשתדך עמי בגלל עניותי. הפתיעו בעל התניא ואמר, אני אשתדך עמך, ואז ימצאו קופצים רבים שירצו אף הם להשתדך עם המחיתן של הרבי. אמר ועשה, ובנו הרה"ק רבי דוב בער, שלימים מילא את מקום אביו והיה לאדמו"ר האמצעי מליובאוויטש ויע"א, נשא את בתו הבכירה של המלמד.

הכרת הטוב במסירות נפש

אצילות רוחו של הרה"ק רבי שלמה כהנמן מפונבין ויע"א, לא עזב אותו עד סוף ימיו. בוקר אחד כשסיים להתפלל תפילת שחרית והרגיש באפיסת הכוחות, הוריד מעליו את טליתו ומסרה למי שעמד לידו, ויפן חדל אונים לשכב במיטתו. ואולם באמצע הליכתו, נזכר ושב על עקביו כשהדבר עולה לו במאמץ רב, הכל כדי להודות ולהגיד יישר כח, לאותו תלמיד צעיר שקיפל במקומו את הטלית.

אוהב שלום ורודף שלום

כותב הרה"ק רבי חיים פלאגיי ויע"א, בספר רפואה וחיים וזה לשונו, כי אני הגבר ראתה עיני מיום שעמדתי על דעתי, כי כל איש ואשה, משפחה ומשפחה, מדינה ומדינה, עיר ועיר, שהיו ביניהן מחלוקת, לא יצאו נקיים שתי הכיתות, ולקו בין בגופן ובין בממונם, ומי שיש בו דעת, יעמיק בזה

מאד, ולעולם ייותר משלו, בין בגופו ובין בממונו, ויצא הפסדו בשכרו, שיהיה לו שכר טוב בעולם הזה ובעולם הבא, מסיבת כי היה אוהב שלום ורודף שלום.

שלא לבייש

הרה"ק רבי עקיבא אייגר ויע"א שבת בעיר ניקלשבורג. רב העיר כיבדו לדרוש בבית הכנסת הגדול, וכל לומדי העיר נאספו לשמוע את פלפולו. בדרשתו, האיר רבי עקיבא אייגר את הסוגיה באור יקרות. לפתע הקשה רב העיר קושיה חזקה כבדול. נבון רבי עקיבא אייגר, ירד מן הבמה ושב לאכסנייתו. נקפו ליבו של רב העיר: מה עשה, הן הכלים את האורח וסתר את דרשתו לעיני כולם. קם ועלה לאכסנייתו לבקש את מחילתו. קיבל רבי עקיבא אייגר את פניו בכבוד וביקר, והודיע שאין בליבו ולו שמץ של הקפדה. תורה היא, ואמת כתובה בה. אלא שדווקא משום כך מוצא הוא לנכון להעיר שקשייתו בטעות יסודה. הבהיר את הדברים והקושיה התפוגגה. חקר רב העיר: "אימתי עמד מר על כך שקשייתי אינה קושיה?" "מיד כשהושמעו", באה התשובה. "אם כן, מדוע לא דחית אותה על הסף?" "חלילה", קרא רבי עקיבא אייגר, "הן כבודו הוא רב העיר, ואיך אוכל לומר לעיני הקהל שטעה? אדרבה, שמחתי שיכול הייתי להביאם להתגאות ברבם, שהפריך את פלפולו של הרב האורח". יצא רב העיר והכריז שעל כל בני העיר לבוא לבית הכנסת. עלה לבימה וחזר על פלפולו של רבי עקיבא אייגר, על קושייתו ועל סתירתה. הודה בצדקתו של הרב האורח והעלה על נס את צדקתו.

תלולא דעדקיא

שבת קודש כ"ג תמוז

רבינו משה קורדיבירו ב"ר יעקב (רמ"ק - ש"ל)

יום ראשון כ"ד תמוז

הרה"ק רבי יצחק יואל ראינאוויטש

מקאנטיקוויבא ב"ר גדליה אהרן (תרמ"ה)

יום שני כ"ה תמוז

רבי אהרן ברכיה ב"ר משה (מעבר יבק - שצ"ט)

הרה"ק רבי אריה לייב ב"ר אשר (שאגת אריה -

תקס"ה)

הרה"ק רבי מאיר מאפטא ב"ר שמואל

(אור לשמים - תקצ"א)

יום שלישי כ"ו תמוז

הגה"ק רבי שלמה גאנצפריד ב"ר יוסף

(קיצור שו"ע - תרמ"ו)

יום רביעי כ"ז תמוז

הרה"ק רבי משה חיים טויב ב"ר יצחק אייזיק

מקאלוב (תקצ"א)

יום חמישי כ"ח תמוז

הרה"ק רבי אלעזר ב"ר אלימלך מליזענסק (תקס"ו)

הרה"ק רבי משה ב"ר צבי הירש (ישמח משה

מאוהל - תר"א)

יום שישי כ"ט תמוז

רבי שלמה יצחקי ב"ר יצחק (רש"י הקדוש

- ד"א תתס"ה)

הרה"ק רבי משה מואלישין ב"ר גרשון

(משפט צדק על תהלים - תקצ"א)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נטילאל הכהן רביטבין שליט"א
מחבר "בני אור" רפרנס יוסף הדרש" על המעשים.

השארת הפת על השלחן בברכת המזון (ב')

א) כשאוכלים מיני מזונות, או שאר מיני מאכלים [חוץ מפת], אין צריך לשייר ממאכלו בעת שמברך ברכה אחרונה. (אשל אברהם מבוטשאטש מהדו"ת או"ח סימן ק"פ).

ב) אם יש פתיתין על השלחן, לא יביא פת שלימה ויתנגה על השלחן לפני ברכת המזון, דמיחוי דלשם עבודת כוכבים עושה כן. (שו"ע או"ח סימן ק"פ, ובמשנה ברורה שם ס"ק ד').

ג) אם יש כבר פת שלימה על השלחן, לא יביא פתיתין. (משנה ברורה שם ס"ק ה').

ד) אם כבר מונח פת שלימה על השלחן מהתחלת הסעודה, טוב שלא להסירה עד אחר ברכת המזון. (שו"ע הרב שם סעיף ג').

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות דפוס פוסטר

דפוס אישי מקצועי

08-8422112 ההגנה 54 רחובות

P6422112@gmail.com

מברכין חודש מנחם אב
המולד ביום שישי בשעה 10:42
6 חלקים
ר"ח יהיה ביום שבת קודש